

ZAPISNIK

sa 59. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 4. decembra 2019.godine

Sjednica Odbora je počela u 11 sati.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik dr Suad Numanović, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Maja Bakrač, dr Halil Duković, Nada Nenezić, dr Nedžad Drešević, doc.dr Draginja Vuksanović Stanković i dr Vera Bulatović.

Sjednici Odbora nije prisustvovao poslanik, član Odbora mr Boris Mugoša.

Sjednici Odbora je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao poslanik Andrija Popović, kao zamjena poslanika mr Borisa Mugoše.

Sjednici Odbora su kao predstavnici predlagača zakona, prisustvovali: Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija, Tamara Gačević, načelnica u Direkciji za planiranje budžeta u Ministarstvu finansija i Tamara Ivković, koordinatorka u Direkciji za budžetsku politiku i procedure u Direktoratu za državni budžet u Ministarstvu finansija.

Sjednici Odbora su prisustvovali i predstavnici potrošačkih jedinica iz oblasti zdravstva, rada i socijalnog staranja: Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja, Goran Kušević, generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Milica Škiljević, generalna direktorica Direktorata za ekonomiku i projekte u zdravstvu u Ministarstvu zdravlja, Persa Kažić, načelnica Službe za finansijske poslove u Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore, Sead Čirgić, direktor Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Kemal Đečević, direktor Fonda rada Crne Gore, Julija Pupovac, pomoćnica direktora za ekonomsko-finansijske poslove Kliničkog centra Crne Gore, Sanja Rabrenović, pomoćnica direktora Sektora za poslove zapošljavanja i aktivne mjere zapošljavanja u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i Gracijela Rakonjac, savjetnica u Fondu za profesionalnu rehabilitaciju u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore.

Rad sjednice pratili su akreditovani mediji.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED: PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2020. GODINU

Uvodno izlaganje o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu imao je **predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suad Numanović** i naveo da je budžet Crne Gore za 2020. godinu planiran u iznosu od 2.57 milijarde €, što je za oko 200 miliona više u odnosu na rebalans budžeta iz 2019. godine. Istakao je da je crnogorska ekonomija u periodu 2017-2018 zabilježila izuzetno snažne stope rasta. Snažna investiciona aktivnost i jaka privatna potrošnja najviše su doprinijeli ostvarenju realne stope rasta od 5,1% zahvaljujući brojnim privatnim i javnim investicijama, značajnom rastu zaposlenosti, kreditne aktivnosti i rekordnim prihodima od turizma. Konstatovao je da je Vlada Crne Gore, predlaganjem budžeta za 2020. godinu, prepoznala značaj ulaganja u zdravstveni sistem i za ovu godinu opredijelila najveća sredstva za ovaj segment u crnogorskoj istoriji u iznosu od 281,5 mil.€, što je u odnosu na tekući budžet za 34 mil.€ više. Takođe, konstatovao je da su bruto zarade planirane u iznosu od 109,06 mil.€ i sadrže osim potrebnih sredstava za isplatu zarada, za približno 8.300 zaposlenih u javnim zdravstvenim ustanovama, i najavljeno povećanje za zdravstvene radnike u 2020. godini u iznosu od 9%. Naveo je da je za 2021. godinu planirano uvećanje zarada zdravstvenih radnika za 3%, na već uvećanu zaradu iz 2020. godine. Istakao je da predloženi budžet ima razvojnu komponentu koja se ogleda kroz planiranje sredstava za kapitalne izdatke kao i za sprovođenje nacionalnih preventivnih programa za rano otkrivanje i liječenje raka (skrininzi za rano otkrivanje raka dojke, raka grlića materice i debelog crijeva). Naveo je da je za 2020. godinu opredijeljen po dodatni million eura za prevenciju obolijevanja, unapređenje zdravlja i za nastavak kontinuirane medicinske edukacije. Dodatna dva miliona eura opredijeljena su za liječenje pacijenata van sistema javnog zdravstva i za zdravstvene ustanove sa kojima Fond za zdravstveno osiguranje u Crnoj Gori ima potpisan ugovor i dodatnih 800.000€ za medicinsko tehnička pomagala. Takođe, naveo je da je u cilju rješavanja stambenih potreba zaposlenih u zdravstvu Vlada Crne Gore zadužila Ministarstvo zdravlja da zaključi Aneks sporazuma sa stambenom zadrugom "Zdravstvo" o obezbjeđivanju dodatnih 1.5 mil.€ za period od 2020-2023.godine. Konstatovao je da je od 2012. godine, kada je osnovana stambena zadruga zdravstvenih radnika "Zdravstvo", 322 zaposlena, u ovom sektoru, su riješila najvažnije egzistencijalno pitanje u Podgorici, Nikšiću i Tivtu. Naveo je da su sredstva za socijalnu zaštitu planirana u iznosu od 587.09 mil.€, što iznosi 32.76% ukupnih izdataka tekućeg i budžeta fondova i u odnosu na 2019. godinu (2019. godine su iznosila 559,39 mil.€) su veća za oko 28 mil.€ i namijenjena su za socijalno osiguranje, socijalno staranje i ostale aktivnosti socijalnog osiguranja. Naveo je i da su prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja planirana u iznosu od 442,17 mil. € i odnose se na potrebna sredstva za finansiranje starosnih, invalidskih i porodičnih penzija, naknada, dodataka, penzija u stranim zemljama kao i doprinos za zdravstvenu zaštitu penzionera i da se u 2020. godini očekuje oko 1.600 novih penzionera. Iznos od 1,00 mil.€ je planiran za sufinansiranje u rješavanju stambenih potreba za najugroženije pripadnike penzionerske populacije kroz

sufinansiranje izgradnje stambenih objekata i poboljšanja uslova stanovanja penzionerima koji nemaju adekvatno stambeno rešenje. Budžetom za 2020. godinu Zavodu za zapošljavanje za obavljanje djelatnosti planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 34,78 mil.€, od čega je 3 mil.€ planirano za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja, a 8,30 mil.€ za rad Fonda za profesionalnu rehabilitaciju.

Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija je naveo da je budžet za 2020. godinu planiran u ukupnom iznosu primitaka i izdataka približno 2,6 mlrd.€, a struktura budžeta je: tekući budžet je planiran u iznosu od 1 mlrd.€, budžet državnih fondova 769,2 mil.€, kapitalni budžet 229,9 mil.€, transakcije finansiranja 556,9 mil.€ i rezerve 22,5 mil.€. Izvorni prihodi planirani su od 1,98 mlrd.€, što je 39,6% procijenjenog BDP-a i u odnosu na 2019. godinu procijenjeno je da su veći za 8,4%. Takođe, naveo je da, se u narednom periodu, očekuje porast prihoda koji je uslovljen rastom ekonomske aktivnosti, daljim sprovođenjem mjera fiskalne konsolidacije, borbom protiv neformalne ekonomije, kroz pojačan nadzor i rad inspeksijskih službi, kao i kroz očekivanu naplatu jednokratnih prihoda po osnovu valorizacije crnogorskih resursa. Paunović je naveo da su ukupni izdaci budžeta planirani u iznosu od 2,03 mlrd.€ i to predstavlja 40,5 % BDP-a i, u odnosu na planirane za 2019. godinu, veći su za 61,7 mil.€, odnosno 3,1%. U strukturi ukupnih rashoda tekuća budžetska potrošnja planirana je na nivou od 36%, dok kapitalni iznos čini 4,6% BDP-a. U poređenju sa 2019. godinom projektuje se rast tekuće budžetske potrošnje pri čemu su glavni generatori rasta povećanje fonda bruto zarada, povećanje izdvajanja za potrebe pružanja usluga u javnoj zdravstvenoj zaštiti, nastavak izgradnje autoputa "Bar-Boljare" i nastavak rješavanja pitanja finansijske konsolidacije nacionalnog avio prevoznika. Naveo je da je kapitalni budžet planiran u iznosu od 229,9 mil.€ od čega je iznos od 182,9 mil.€ planiran Upravi za saobraćaj, a iznos od 47,03 mil.€ Upravi javnih radova. Istakao je da je, shodno planiranom nivou prihoda i rashoda, deficit budžeta planiran u iznosu od 50 mil.€, što je 0,99% BDP-a i da se predloženim budžetom nastavlja tendencija smanjenja deficita budžeta u poređenju sa 2017. godinom, kada je deficit iznosio 5,8% i kada je počela fiskalna konsolidacija. Napomenuo je da je, tokom septembra 2019. godine, realizovana emisija crnogorskih euro obveznica na evropskom tržištu, po najboljim uslovima do sada, čime je smanjen rizik izloženosti na potencijalna negativna kretanja na međunarodnom tržištu kapitala. Konstatovao je da su osnovne karakteristike budžeta za 2020. godinu: očekivani nastavak ekonomskog rasta kroz projektovanu stopu rasta od 3,4% u 2020. godinu, uz stabilne izgled u srednjeročnom periodu, značajan rast prihoda budžeta kao rast ekonomske aktivnosti i sprovođenje mjera fiskalne konsolidacije i očekivanih jednokratnih efekata implementacije projekta ekonomskog državljanstva i koncesija na Aerodrome Crne Gore, rekordne stope fiskalnog rasta i unapređenje fiskalne konsolidacije stvorili su uslove za

povećanje budžetske potrošnje dominantno u domenu povećanja standarda zaposlenih u sektorima prosvjete i zdravstva, povećanje izdvajanja za finansiranje pružanja usluga javne zdravstvene zaštite i drugih potreba. Takođe, konstatovao je da će se, i pored navedenog rasta troškova u 2020. godini, ostvariti suficit tekuće budžetske potrošnje u iznosu od 180 mil.€ ili 3,6% BDP-a, kao i primarni suficit na nivou od 1,1% BDP-a. Naveo je da će se, kroz kapitani budžet, nastaviti sa ulaganjima u projekte kojima se unapređuje javna infrastruktura, turistička ponuda i nastavak izgradnje prioritetne dionice autoputa "Bar - Boljare". Takođe, naveo je da je pozitivan rezultat fiskalne konsolidacije smanjenje fiskalnog deficita sa 5,8%, koliko je iznosio u 2017. godini, na manje od 1%, koliko se očekuje da će iznositi u 2020. godini. Napomenuo je, da će, smanjeno poresko opterećenje rada kroz ukidanje kriznog poreza, stupiti na snagu od 1. januara 2020. godine, čime se vraća proporcionalna stopa poreza na sve nivoe dohotka i da su stvoreni uslovi za nastavak sprovođenja optimizacije javne uprave kroz isplatu otpremnina zaposlenih, kroz obezbjeđivanje sredstava kako na poziciji Ministarstva finansija tako i u domenu opredijeljenih bruto zarada kod budžetskih korisnika. Naveo je da je, u razgovoru sa budžetkim korisnicima i na bazi inputa, koji su služile kao smjernice makroekonomske i fiskalne politike, dospjelih zahtjeva i raspoloživih sredstava u 2019. godini, predložen budžet koji je u domenu institucija koje su predmet interesovanja Odbora sljedeći: Ministarstvu zdravlja 3,39 mil.€, Ministarstvu rada i socijalnog staranja 102 mil.€, Socijalnom savjetu Crne Gore 0,10 mil.€, Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore 0,32 mil.€, Centru za rehabilitaciju 0,46 mil.€, Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore 448,6 mil.€, Fondu za zdravstveno osiguranje Crne Gore 281,2 mil.€, Zavodu za zapošljavanje Crne Gore 34,7 mil.€ i Fondu rada Crne Gore 1,7 mil.€.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja naveo je da je budžet Ministarstva rada i socijalnog staranja, za narednu godinu, planiran u iznosu od 102 mil.€ i da je za 4,3 mil.€ veći nego planirani za 2019. godinu i da su budžetska sredstva planirana kroz tri programa. Takođe, naveo je da je za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca za 421 zaposlenog u centrima za socijalni rad planirano 10 mil.€, što je za 2,3% više u odnosu na planirana sredstva za 2019. godinu i da je za administraciju planirano 3,5 mil.€, što je za 10% više u odnosu na planirana sredstva za 2019. godinu. Za socijalnu, boračku i invalidsku zaštitu je planirano 88,45 mil.€, odnosno 4,5% više u odnosu na planirana sredstva za 2019. godinu, od čega su 82,36 mil.€ sredstva za finansiranje prava iz oblasti socijalne zaštite, a to su prava iz oblasti boračke, invalidske, socijalne i dječje zaštite. Riječ je o pravima kao što su: dječiji dodaci za korisnike materijalnog obezbjeđenja, boračka i invalidska zaštita, materijalno obezbjeđenje porodice (planirano je 15,5 mil.€, što je za 6,2% više, u odnosu na planirana sredstva za 2019. godinu), porodijska odustva (planirano je 16,6 mil.€, što je za 3% više, u odnosu na planirana sredstva za 2019.

godinu), tuđa pomoć i njega (planirano je 25,16 mil.€, što je za 9% više, u odnosu na planirana sredstva za 2019. godinu), ishrana djece u predškolskim ustanovama, izdržavanje štitićenika u domovima (planirano je 4,2 mil.€) i ostala prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite (planirano je 9 mil.€). Naveo je da je za usluge za transfer opštinama planirano 1,5 mil.€ i to su sredstva za finansiranje uspostavljenih usluga lokalnih samouprava, a prvenstveno se misli na program geronto domaćica i program za stare u 16 opština, gdje će se servisirati 1.200 korisnika za koje je opredijeljeno oko 500.000€. Istakao je da je u planu da se, tokom 2020. godine, pored postojećih 11 dnevnih boravaka za odrasle i stara lica uspostave još tri dnevna boravka i da je najvažnija investicija za narednu godinu izgradnja regionalnog skloništa za žrtve nasilja u Bijelom Polju, na kojem će biti primijenjeni svi standardi i propisi definisani Istanbulskom konvencijom. Za jednokratne novčane pomoći opredijeljeno je 700.000€, a za sektorsku politiku (opredijeljena sredstva za nevladine organizacije) za razne oblasti (društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštita lica sa invaliditetom, socijalna i dječja zaštita) opredijeljeno je 948.000€, što je za 250.000€ više nego 2019. godine. Na kraju, konstatovao je da se, predloženim budžetom, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, za 2020. godinu, može u potpunosti servisirati postojeći nivo prava zakonom definisan.

Milica Škiljević, generalna direktorica Direktorata za ekonomiku i projekte u zdravstvu u Ministarstvu zdravlja istakla je da planirani budžet za 2020. godinu za zdravstvo iznosi 281 mil.€, što je za 34 mil.€ više nego za 2019. godinu i da je, do sada, najveći u istoriji. Takođe, istakla je da je Vlada Crne Gore prepoznala potrebe zdravstvenog sistema i, u skladu sa finansijskim mogućnostima, opredijelila značajna sredstva za narednu godinu. Navela je da budžet ima razvojnu komponentu koja se ogleda u više aspekata, kao što su: nastavak ulaganja u tehnološke i infrastrukturne projekte u zdravstvenom sistemu, ulaganja u komfornije uslove za pacijente, ulaganja u komfornije uslove za rad ljekarima, značajna ulaganja, kada su u pitanju lijekovi i medicinska sredstva, skrining programi, sredstva za medicinsko tehnička pomagala i medicinsku rehabilitaciju, transplatacioni programi i sredstva koja se izdvajaju za liječenje van Crne Gore. Naglasila je da zdravstveni sistem bez kvalitetnog kadra nije efikasan i održiv i da će se, za jačanje kadrovskog kapaciteta u 2020. godini, izdvojiti značajna sredstva. Takođe, naglasila je da je, budžetom za 2020. godinu, uračunato i planirano povećanje zarada zdravstvenim radnicima, u skladu sa najavljenim procentom, povećanje sredstva za kontinuiranu medicinsku edukaciju i angažovanje stručnjaka iz drugih država u Kliničkom centru i drugim zdravstvenim institucijama. Navela je da je Kapitalnim budžetom za 2020. godinu planirano raspisivanje tendera za izgradnju Klinike za infektivne bolesti, Klinike za dermatovenerologiju i Klinike za mentalno zdravlje, kao i adaptacija i rekonstrukcija bolnice Danilo I na Cetinju. Takođe, navela je da je Kapitalnim budžetom obuhvaćena i priprema

tehničke dokumentacije za: Opštu bolnicu u Pljevljima, izgradnju novog Doma zdravlja u City kvartu i izgradnju novog objekta za Urgentni centar. Kapitalnim budžetom za 2020. godinu je planirana nabavka kapitalne medicinske opreme u vrijednosti od 10 mil.€.

Sead Ćirgić, direktor Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore naveo je da je, za potrošnju zdravstvenog sistema u 2020. godini, planirano 281,3 mil.€, što je za 13,73% više u odnosu na 2019. godinu. Takođe, naveo je da, od kada su se dogodile suštinske promjene u modelu finansiranja zdravstvenog sistema, nije postojalo razumijevanje za povećanje budžeta, što je dovelo do pada učešća u BDP-u, iako je, u apsolutnim iznosima, izgledalo kao povećanje sredstava. Istakao je da je planirani budžet za 2020. godinu realan potrebama zdravstvenog sistema, u odnosu na BDP iznosi 5,6% i obuhvata najavljena povećanja zarada zdravstvenih radnika. Objasnio je da se program Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore sastoji iz tri programa i to: program koji obuhvata administraciju i ostvarivanje prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja, odnosno dijala prava, program javnih zdravstvenih ustanova i program Instituta za javno zdravlje Crne Gore. Pojasnio je da od 34 mil.€, koliko iznosi ukupno povećanje, 32 mil.€ je planirano za rad javnih zdravstvenih ustanova (9 mil.€ je planirano za povećanje zarada zdravstvenih radnika i 16 mil.€ je planirano za povećanje troškova za lijekove i potrošni medicinski materijal), 1 mil.€ je povećanje kod podprograma Fonda (za liječenje pacijenata van zdravstvenog sistema Crne Gore) i 1 mil.€ je kod podprograma Instituta za javno zdravlje Crne Gore (za obezbjeđenje potrošnog materijala za mikrobiološku laboratoriju i projekat monitoringa zdravstvene ispravnosti vode). Najveće povećanje budžetskih sredstava se odnosi na povećanje: zarada zdravstvenim radnicima, troškova za lijekove i medicinska sredstva, materijalnih troškova za rad javnih zdravstvenih ustanova, za razne projekte i programe, koji će dovesti do povećanja unapređenja zdravstvene zaštite građana. Istakao je da je Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore uputio zahtjev Ministarstvu finansija da se budžetska sredstva planiraju u okviru jedne pozicije, jer smatraju da će se, na taj način, obezbijediti efikasnost rada javnih zdravstvenih ustanova i pospješiti menadžerski odnos, koji će obezbijediti veći stepen odgovornosti u pogledu trošenja opredijeljenih sredstava kroz budžet Fonda. Na kraju, kazao je da je optimista da će, planiranim budžetom za 2020. godinu, zdravstveni sistem moći da funkcioniše bez problema.

Persa Kažić, načelnica Službe za finansijske poslove u Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore kazala je da će planirani nivo budžetskih sredstava od 448 mil.€ za 2020. godinu omogućiti Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore da vrši redovnu isplatu penzijskih primanja. Navela je da, od ukupnog bužeta Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore, 98% je planirano za penzijska primanja, a 1,5% za isplatu zarada zaposlenih i za tekuće izdatke koji omogućavaju normalno

funkcionisanje Fonda. Takođe, navela je da Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore učestvuje u ukupnoj javnoj potrošnji oko 20%, a u BDP-u oko 9%. Istakla je da Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore isplaćuje oko 130.000 penzijskih prava, od čega je 124.000 penzionera, a ostalo su "ostala prava". Na kraju, konstatovala je da će planirani budžet za 2020. godinu omogućiti redovno i blagovremeno ostvarivanje prava penzijskog i invalidskog osiguranja predviđenom dinamikom i da neće biti problema u isplati.

Kemal Đečević, direktor Fonda rada Crne Gore konstatovala je da je predloženi budžet Fondu rada Crne Gore za 2020. godinu, u iznosu od 1,75 mil.€ (planirana budžetska sredstva su sopstveni prihod Fonda rada Crne Gore) u potpunosti usaglašen sa predstavnicima Ministarstva finansija i da će omogućiti uredno izmirivanje obaveza po svim osnovama koje su u nadležnosti Fonda rada Crne Gore.

Julija Pupovac, pomoćnica direktora za ekonomsko-finansijske poslove Kliničkog centra Crne Gore istakla je da je Kliničkom centru Crne Gore, pored značajnih ulaganja za izgradnju klinika, neophodno obezbijediti i novčana sredstva za opremu sitnije vrijednosti, koja u ukupnom iznosu predstavljaju značajna sredstva. Takođe, istakla je da je neophodno izdvojiti 3 mil.€ za opremu i neke građevinske investicije. Navela je da je za lijekove i medicinska sredstva planiran iznos od 38 mil.€ (od čega je 16,5 mil.€ za medicinska sredstva, a ostali iznos je za lijekove) i da očekuje da će planirani iznosi zadovoljiti potrebe Kliničkog centra Crne Gore. Takođe, navela je da je za materijalne troškove na godišnjem nivou neophodno 11 mil.€, a da za vodu, struju i mazut treba obezbijediti 2 mil.€. Klinički centar Crne Gore je za optimalne troškove planirao oko 81 mil.€ za zarade zaposlenih i lijekove 72 mil.€, a ostatak za materijalne troškove. U Kliničkom centru Crne Gore ima 200 specijalizanata, koji obavljaju specijalistički staž, kojima se plaćaju troškovi za odvojeni život. Konstatovala je da potrebe Kliničkog centra Crne Gore iznose 85 mil.€ i da očekuje da će se sa, povećanim budžetom, lakše pružati zdravstvena zaštita pacijentima i da će omogućiti uvođenje novih procedura.

Sanja Rabrenović, pomoćnica direktora Sektora za poslove zapošljavanja i aktivne mjere zapošljavanja u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore navela je da je budžet Zavoda za zapošljavanje za 2020. godinu planiran u iznosu od 9 mil.€ i da su, sa istim, zadovoljni. Takođe, navela je da je zahtjev Zavoda za zapošljavanje bio da se za program aktivne politike zapošljavanja opredijele sredstva u iznosu od 5,5 mil.€, ali da je za ovaj program budžetom planirano 3 mil.€. Istakla je da će se sa planiranim sredstvima realizovati svi planirani programi, samo što će broj učesnika tih programa biti manji od planiranog. Takođe, istakla je da će Zavod za zapošljavanje u 2020. godini realizovati programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih, za oko 620 nezaposlenih lica i ti

programi će učesnicima dati mogućnost da steknu novu stručnu kvalifikaciju traženu na tržištu rada ili neku novu ključnu vještinu, koja će nezaposlena lica učiniti konkurentnijima na tržištu rada. Naglasila je da je veliki problem nedostatak praktičnih znanja, nakon izlaska iz obrazovnog sistema. Takođe, naglasila je da će, kroz razne programe, Zavod za zapošljavanje dati mogućnost da oko 700 nezaposlenih lica stekne praktično znanje, kroz radni odnos kod poslodavca. Na kraju, navela je da će se i u 2020. godini realizovati programi javnih radova u kojima će biti uključene osjetljive kategorije lica (lica koja su starije životne dobi, osobe koje su dugoročno nezaposlene i korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice), da bi se uključile u socijalnu i radnu sredinu, kako bi se aktivirali na tržištu rada.

Gracijela Rakonjac, savjetnica u Fondu za profesionalnu rehabilitaciju u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore navela je da je za profesionalnu rehabilitaciju za 2020. godinu planirano 8,3 mil.€, što je za 2 mil.€ više nego 2019. godine i da su to sredstva koja služe za otvaranje novih radnih mjesta za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Takođe, navela je da je povećanje budžeta za 2020. godinu uslovalo povećanje broja subvencija. Konstatovala je da je, na dan 31. decembar 2018. godine, 421 poslodavac zapošljavao 700 lica sa invaliditetom, za razliku od 2019. godine kada je Zavod za zapošljavanje primio preko 1.000 zahtjeva za ostvarivanje prava na subvenciju. Konstatovala je da je, prema poslednjim podacima, 800 poslodavaca zapošljavalo 1.300 osoba sa invaliditetom, zbog čega je i došlo do povećanja budžeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju. Naglasila je da, od ukupnog iznosa, koji je planiran za narednu godinu 8,1 mil.€ je opredijeljen za zapošljavanje lica sa invaliditetom i da je plan da se, tokom 2020. godine, raspiše javni poziv, koji ima za cilj otvaranje novih radnih mjesta. Na kraju, kazala je da su zadovoljni opredijeljenim sredstvima za 2020. godinu i da se nada da će se odgovoriti na sve zahtjeve poslodavaca prilikom ostvarivanja svih prava propisanih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Doc.dr Draginja Vuksanović Stanković, članica Odbora istakla je da postoji veliko nezadovoljstvo građana sa platama, penzijama i socijalnim davanjima. Takođe, istakla je da to što penzioneri primaju redovno penziju, ne znači da su zadovoljni njenom visinom. Naglasila je da je najskuplji zdravstveni sistem do sada glavna karakteristika predloženog budžeta za 2020. godinu. Takođe, naglasila je da su, i pored potrošnje 100 mil.€ više za zdravstveni sistem, i dalje nezadovoljni zdravstveni radnici koji rade u javnim zdravstvenim ustanovama i pacijenti sa pružanjem zdravstvenih usluga. Uputila je kritike ministru zdravlja zbog nemogućnosti da se izbori da se plate zdravstvenim radnicima povećaju, u iznosu koji su tražili reprezentativni sindikati. Kazala je da će sa povećanjem plata od 9%, koliko je predloženo budžetom za 2020. godinu Crna Gora i dalje imati odliv

zdravstvenih radnika. Podsjetila je da je Skupštini Crne Gore upućena Interpelacija za pretresanje politike Vlade Crne Gore, u oblasti zdravstva, koju su uputili poslanici opozicionih partija.

Vera Bulatović, članica Odbora složila se sa mišljenjem poslanice Vuksanović Stanković po pitanju predloženog budžeta za 2020. godinu za zdravstveni sistem. Navela je da zdravstveni radnici ne mogu da budu zadovoljni sa povećanjem plata u iznosu od 50€ do 80€. Takođe, navela je da, u periodu od 2006. godine do 2019. godine, inflacija u Crnoj Gori iznosi 33%, a da su, u tom periodu, plate zdravstvenim radnicima povećane 10%, što ukazuje na činjenicu da su za navedeni period zdravstveni radnici u gubitku za 23%. Istakla je da doktori, nakon svih godina provedenih na školovanju (6 godina osnovnih studija, 4 godine specijalističkih i 2 godine subspecijalističkih), ne zaslužuju život na ivici siromaštva. Konstatovala je da novčana sredstva koja se budžetom planiraju za kontinuiranu medicinsku edukaciju su zakonom definisana, jer ljekar mora da skupi određeni broj bodova da bi mogao da produži doktorsku licencu i da 1 mil.€ koji je predviđen za 2020. godinu je planiran za edukaciju svih zdravstvenih radnika, a ne samo doktora. Zbog svega navedenog, konstatovala je da će doktori, koji su u najboljim godinama, a koji su završili specijalizaciju, odlaziti iz zdravstvenog sistema naše države, a da će ostati da rade doktori koji su pred penzijom i doktori koji čekaju specijalizaciju. Na kraju, navela je da je cijena stanova za rješavanje stambenih pitanja, koji se dodjeljuju zdravstvenim radnicima, visoka u odnosu na mjesečne zarade koje primaju.

Maja Bakrač, članica Odbora istakla je da ne dijeli isto mišljenje sa poslanicama Vuksanović Stanković i Bulatović po pitanju predloženog budžeta za 2020. godinu, jer prilikom njegovog planiranja je postojalo razumijevanje Vlade Crne Gore, što pokazuje realno planirani budžet, a to su predstavnici potrošačkih jedinica i konstatovali u svojim izlaganjima. Takođe, istakla je da hrabri činjenica što su predstavnici potrošačkih jedinica zadovoljni planiranim budžetom u 2020. godini i što će moći da realizuju sve planirane aktivnosti. Izrazila je zadovoljstvo što će, iz budžeta, za zdravstveni sistem koji je uvećan Predlogom zakona o budžetu za 2020. godinu za 34 mil.€, najveći dio sredstava biti opredijeljen za jačanje kadrovske kapaciteta, a za to su planirana sredstva i za povećanje plata zdravstvenim radnicima. Navela je da to povećanje nije dovoljno i da treba, u budućnosti, raditi na daljem povećanju zarada zdravstvenim radnicima, kao i svima ostalima iz državnog sektora, jer treba raditi na tome da svi građani osjete benefite rada Vlade Crne Gore. Istakla je da se nada da sa sredstvima koja su planirana za transfer institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (za šta su planirana sredstva u iznosu od 126,45 mil.€), u okviru kojih je stavka za lijekove i medicinska sredstva, neće dolaziti do nestašice lijekova, sa kojom su se, u pojedinim trenucima, građani Crne Gore

susrijetali, zbog čega su bili primorani da, u potrazi za lijekom, idu u države u regionu. Interesovalo ju je od predstavnika iz zdravstvenog sistema da li se ima u planu, uvođenje još nekog skrining programa, pored skrining programa koji su se sprovodili do sada (skrininzi za rano otkrivanje karcinoma debelog crijeva, grlića materice i dojke). Pohvalila je planove koji će se realizovati iz Kapitalnog budžeta za izgradnju novih klinika za mentalno zdravlja, infektivne bolesti i rekonstrukciju zdravstvenih ustanova. Istakla je da očekuje da će Ministarstvo zdravlja imati razumijevanje za sve zahtjeve Kliničkog centra Crne Gore, kada je u pitanju rekonstrukcija i nabavka opreme, koje je, u svom izlaganju, navela, kao potrebu, predstavnica Kliničkog centra Crne Gore. Poslanicu Bakrač je zanimalo da li se ima u planu da se sredstva, koja se izdavaju za liječenje van Crne Gore, ulažu u zdravstveni sistem Crne Gore, kako pacijenti ne bi odlazili na liječenje van granica Crne Gore. Interesovalo ju je od predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja da li se sredstva koja su planirana za dnevne boravke odnose samo na dnevne boravke za starija lica. Takođe, predstavnica Ministarstva finansija je pitala da li imaju u planu da se, na radnim mjestima za koja su isplaćene otpremnine zaposlenima, koje su namijenjene za optimizaciju zaposlenih u javnoj upravi, zapošljavaju nova lica i u kojoj mjeri. Na kraju, izrazila je zadovoljstvo za povećanje budžetskih sredstava svim ministarstvima za 2020. godinu i pružila podršku za njegovu realizaciju.

Nada Nenezić, članica Odbora izrazila je zadovoljstvo zbog budžeta za 2020. godinu, koji je uvećan u odnosu na 2019. godinu, što ukazuje na činjenicu da država ide naprijed, uprkos mnogobrojnim teškoćama. Interesovalo ju je kakva je situacija sa zapošljavanjem lica sa invaliditetom (ukoliko se uzme kao uporedni period 2018. godina) i lica kojima je vraćena poslovna sposobnost. Takođe, pitala je ministra rada i socijalnog staranja kako su zadovoljni sa programom geronto domaćica, koji se realizuje za pomoć u kući starim licima i da li, u programe za 2020. godinu za sticanje praktičnih znanja i vještina koje će organizovati Zavod za zapošljavanje Crne Gore, ima mjesta za sticanje praktičnih znanja i vještina geronto domaćica.

Dr Halil Duković, član Odbora podsjetio je na dužinu pregovora, koje predstavnici Ministarstva finansija vode sa budžetskim jedinicama, prije formiranja Predloga zakona o budžetu, da bi se na kraju došlo do novčanog iznosa koji može da zadovolji potrebe budžetskih potrošačkih jedinica. Istakao je da je Crna Gora država socijalne pravde i da socijalna davanja i primanja penzionera neće biti dovedena u pitanje. Takođe, istakao je da je važno posvetiti pažnju centrima za boravak djece sa posebnim potrebama, jer oni zavise od moći lokalne samouprave. Naveo je da je zdravstvo tema koja treba da zauzme centralno mjesto, kada je rasprava u pitanju. Složio se sa poslanicom Bakrač da je najbitnije da se prepoznao problem niskih zarada zdravstvenih radnika i da su počele da

se povećavaju sa 9% i naglasio da vjeruje da će se svakim narednim budžetom zarade zdravstvenih radnika povećavati i njihov materijalni status dostići nivo koji zaslužuju. Takođe, naveo je da zdravstveni sistem ne predstavljaju samo zarade zdravstvenih radnika, već i milioni koji se troše na lijekove, sanitetski materijal i sl. Naglasio je da bez zadovoljnog ljekara nema zadovoljnog ni pacijenta. Takođe, naglasio je da su ljekari upali u sistem poremećene vrijednosti i da nijesu adekvatno nagrađeni za svoju stručnu spremu. Na kraju, konstatovao je da je populacija sve starija i da će budžet za zdravstveni sistem svake godine morati da se povećava ukoliko želimo medicinu koja zadovoljava svjetske standarde i kriterijume.

Poslanik Andrija Popović izrazio je zadovoljstvo zbog povećanja plata zdravstvenim radnicima za 9% u 2020. godini. Zanimalo ga je da čuje od predstavnika Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore, da li su novčana sredstva, kojima je budžet uvećan za 3%, namijenja za povećanje penzija ili će, tokom 2020. godine, biti samo zakonsko usaglašavanje. Od predstavnika zdravstvenog sistema zanimalo ga je koliki je trenutno deficit ljekara i medicinskog osoblja i koji je obim prekovremenog rada, s obzirom na činjenicu da je Planom razvoja ljudskih resursa od 2013-2022. godine, planirano povećanje broja ljekara i medicinskog osoblja. Tražio je pojašnjenje od predstavnika Zavoda za zapošljavanje za koje aktivnosti je planirano povećanje budžeta od 36%. Posebno interesovanje poslanika Popovića je bilo oko Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru, koja nije planirana Kapitalnim budžetom ni za 2020. godinu, s obzirom na činjenicu da je gradnja bolnice za sudske pacijente, u sklopu Specijalne bolnice za psihijatriju, bila planirana za 2019. godinu.

Predsjednika Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suada Numanovića je interesovalo zbog čega je opredijeljeno samo 3 mil.€ za aktivne mjere zapošljavanja, jer smatra da je, u borbi protiv nezaposlenosti, taj iznos nizak. Od predstavnika Fonda za zdravstveno osiguranje ga je zanimalo koliko je trenutni dug Fonda prema dobavljačima i da li će se dio novčanih sredstava od 34 mil.€ iskoristiti za smanjenje toga duga. Od ministra rada i socijalnog staranja ga je zanimalo da čuje da li se razmišlja o osnivanju dnevnih centara, za osobe starije od 27 godina, zajedno sa lokalnim samoupravama. Podsjetio je da je Odbor održao sjednicu posvećenu materijalnom položaju zaposlenih u zdravstvenom sistemu i podržao predstavnike resornih ministarstava da nastave dijalog sa socijalnim partnerima u pravcu daljeg povećanja plata zdravstvenim radnicima.

Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija je, u svom završnom izlaganju, dao odgovore na pitanja poslanika i konstatovao da je Ministarstvo finansija planiralo sredstva u iznosu od 2 mil.€ koja će se

koristiti za potrebe sistema, kada je u pitanju isplata otpremnina za sporazumni prekid radnog odnosa. Naveo je da je pravni osnov za implementaciju ovog instituta Odluka Vlade Crne Gore, usvojena u julu, kojom je propisano da u roku od 30 dana radno mjesto sa kojeg je zaposleni otišao uz isplaćenu otpremninu, mora da bude ukinuto u okviru sistematizacije organa. Objasnio je da je, u članu 13 Predloga zakona o budžetu za 2020. godinu, predviđena mogućnost potpisivanja namjenske kreditne linije u toku 2020. godine u iznosu od 10 mil.€, koja će se iskoristiti za obnavljanje medicinske opreme Kliničkog centra Crne Gore. Takođe, objasnio je da će se, kroz projekte Evropske komisije, obezbijediti dodatna 3 mil.€ za aktivnu politiku zapošljavanja Zavoda za zapošljavanje, pored već opredijeljenih 3 mil.€.

Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja je, u svom završnom izlaganju, podsjetio da su budžetska sredstva koja se izdvajaju za socijalnu i dječju zaštitu od 2017. godine porasla sa 60 mil.€ na 82,3 mil.€ ili 37%. Naveo je da se više od 30 mil.€ troši na materijalna davanja koja se ne dizajniraju za materijalni census, nijesu isključivo vezana za materijalni status porodice ili visinu prihoda, već su podrška za zdravstvene probleme, za određeni stepen invaliditeta, za pružanje raznih servisa, usluga i dr. Objasnio je da povećana sredstva Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore su namijenjena za redovno usklađivanje penzija i da nije planirano povećanje penzija tokom 2020. godine i naveo da su penzije u Crnoj Gori veće u odnosu na zemlje u regionu (osim Slovenije i Hrvatske). Naveo je da su Zavodu za zapošljavanje povećana budžetska sredstva 7 mil.€ za mjere pasivne politike, tj. za naknade koje su povećane za posredovanje pri zapošljavanju, koje su usvojene u aprilu 2019. godine. Na kraju, konstatovao je da se, u posljednje dvije godine, značajno povećava broj poslodavaca koji zapošljavaju lica sa invaliditetom, ali i broj osoba koji se isplaćuje subvencijama ili se zapošljava putem grantova.

Goran Kuševića, generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja objasnio je da se program geronto domaćica, kao usluga iz socijalne zaštite sprovodi u 16 opština, u okviru kojih je angažovano 120 geronto domaćica koje opslužuju 1.200 korisnika. Naveo je da su u Nikšiću angažovane 23, a u Plužinama dvije geronto domaćice. Takođe, naveo je da su sve lokalne samouprave u obavezi da donesu lokalni plan usluga koje su prioritete na osnovu strateških dokumenata i strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite. Naglasio je da Ministarstvo rada i socijalnog staranja ima intenciju da, u narednom periodu, obezbijedi usluge boravka lica starijih od 27 godina u dnevnim centrima.

Milica Škiljević, generalna direktorica Direktorata za ekonomiku i projekte u zdravstvu u Ministarstvu zdravlja je, u svom završnom izlaganju, navela je da je Ministarstvo zdravlja, u proteklom periodu, u kontinuitetu, vodilo razgovore sa reprezentativnim sindikatima oko povećanja zarada zdravstvenih radnika. Takođe, navela je da su i u Ministarstvu zdravlja i u Fondu za zdravstveno osiguranje svjesni da su visine osnovnih zarada, koju primaju zdravstveni radnici, nedovoljne, ali da su mogućnosti države i postojeći finansijski okvir barijere, koje su dozvolile povećanje zarada za 9%, dok je za 2021. godinu planirano uvećanje od 3 %, na već uvećanu zaradu iz 2020. godine. Istakla je da deficita ljekara nema, a da su deficitarna zanimanja u zdravstvenom sistemu: pedijatrija, oftalmologija i anestezija, jer na raspisane konkurse za ove specijalizacije nema prijavljenih kandidata. Takođe, istakla je da je Ministarstvo počelo sa kreiranjem novog strateškog okvira za upravljanje ljudskim resursima, jer je trenutno važeći plan iz 2012. godine, a da se situacija u zdravstvenom sistemu od tada značajno promijenila. Navela je da je neophodno preispitati sistem nagrađivanja, model preraspodjele i odobravanja specijalizacija i podsjetila da je u protekle tri godine odobreno 258 specijalizacija i 48 subspecijalizacija, sa ciljem da se nadomjeste deficitarna zanimanja unutar sistema. Istakla je da je revizija sistematizacija svih zdravstvenih ustanova u sistemu pokazala da su pojedine sistematizacije iz 1996. godine i da je, zbog demografskih promjena koje su se dogodile u Crnoj Gori, neophodno izvršiti promjene. Podsjetila je da je, za kontinuiranu medicinsku edukaciju u 2019. godini, bilo opredijeljeno 0,7mil.€, a da je budžetom za 2020. godinu planiran 1 mil.€. Objasnila je da kontinuirana medicinska edukacija ne obuhvata samo kongrese i edukacije van Crne Gore, već i edukacije unutar zdravstvenog sistema Crne Gore koju, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, sprovode Klinički centar i Institut za javno zdravlje. Takođe, objasnila je da su, u skladu sa Master planom razvoja zdravstva, predviđena tri skrining programa (skrininzi za rano otkrivanje karcinoma debelog crijeva, grlića materice i dojke) i da se imalo u planu da se pored njih uvedu i skrining melanoma kože i kardiovaskularnih bolesti, od čega se na kraju odustalo, zbog finansijskog okvira i želje da se postojeća tri skrining programa ustabile.

Sead Čirgić, direktor Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore je objasnio da budžetska pozicija van sistema, pored liječenja u zdravstvenim ustanovama van Crne Gore, obuhvata i liječenje u privatnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori. Istakao je da je veoma važna činjenica da se broj upućenih pacijenata na liječenje van Crne Gore smanjuje u korist povećanja broja liječenja u privatnim zdravstvenim ustanovama. Takođe, istakao je da je 2014. godine broj upućenih pacijenata na liječenje van Crne Gore bio 6.200, a da se 2018. godine taj broj smanjio na 3.841 pacijenta. Naglasio je da se broj usluga, u okviru zdravstvenog sistema, povećao, što pokazuje broj liječenja bolničkih pacijenata (koji je 2014. godine bio 77.000, a 2018. godine približno 80.000), broj operacija (2014. godine

je bilo 20.000, a 2018. godine je bilo 22.300), broj dijagnostičkih usluga (2014. godine je bilo 5.351, a 2018. godine je bilo 6.242), broj zdravstvenih usluga na primarnom nivou (2014. godine je bilo 14.000, a 2018. godine je bilo 15.300) za period od 2014. godine do 2018. godine. Kazao je da je 38 mil.€ procijenjena visina neizmirenih obaveza Fonda prema dobavljačima i da je planirani budžet za 2020. godinu isključivo za finansiranje potrošnje u 2020. godini. Na kraju, složio se sa poslanikom Dukovićem da će troškovi zdravstvenog sistema iz godine u godinu da rastu. Naglasio je da svako unaprijeđenje zdravstvenog sistema vodi u trošak i da samo zbog starosti stanovništva prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije trošak zdravstvenog sistema raste 0,2% BDP-a, na godišnjem nivou.

Sanja Rabrenović, pomoćnica direktora Sektora za poslove zapošljavanja i aktivne mjere zapošljavanja u Zavodu za zapošljavanje je, u svom završnom izlaganju, navela da od 7 mil.€ ukupno, koliko je veći budžet Zavoda za zapošljavanje za 2020. godinu u odnosu na 2019. godinu, 2 mil.€ je za potrebe Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, zbog porasta broja poslodavaca koji traže subvencije zbog zapošljavanja lica sa invaliditetom, a ostalo je za naknade nezaposlenim licima, čiji se obračun promijenio, u skladu sa novim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Na osnovu rezultata glasanja (šest glasova „za” i jednim glasom „protiv”) Odbor je podržao Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu i predložio Odboru za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, kao matičnom Odboru, da ga podrži i predloži Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Sjednica je završena u 13 sati i 15 minuta.

**Sekretarka Sekretarijata Odbora
za zdravstvo, rad i socijalno staranje**
Snežana Kaluđerović

**Predsjednik Odbora za zdravstvo,
rad i socijalno staranje**
dr Suad Numanović